

**EXCLUIDO
DE PRESTAMO**

José Antonio Abad

**Kněžská společnost
Svatého kříže**

**Universidad de Navarra
Servicio de Bibliotecas**

20028982

1. Úvod**2. Zrození Kněžské společnosti Svatého kříže****3. Diecézní světští kněží, členové Kněžské společnosti Sv. kříže: trocha historie**

- A. První kněžská léta dona Josemaríi Escrivy
- B. Po španělské občanské válce
- C. Jaro 1950

4. Členové Kněžské společnosti Sv. kříže**5. Profil kněží, kteří se sdružují v Kněžské společnosti Sv. kříže**

- A. Členové
- B. Duch
- C. Asketické a formační prostředky
- D. Inkardinace do diecéze

6. Proč kněz inkardinovaný do diecéze vstupuje do Kněžské společnosti Sv. kříže?

- A. Osobní právo
- B. Obohacující charisma

1. Úvod

Nástrojem šíření *Opus Dei*, jež povstalo - jak uvádí papež Jan Pavel II. v apoštolské konstituci *Ut sit* - z božské inspirace, na zemi byl blahoslavený Josemaría Escrivá de Balaguer. Ve jmenované apoštolské konstituci ustanovil papež Jan Pavel II. *Opus Dei* 28. listopadu 1982 jako osobní prelaturu. V tomto dokumentu se říká, že *Opus Dei* se od svého počátku "snažilo nejenom osvětit novým světlem poslání laiků v církvi a lidské společnosti, ale také toto poslání uskutečňovat; snažilo se též uvádět do praxe učení o všeobecném povolání ke svatosti a podněcovat ve všech společenských vrstvách posvěcování profesionální práce a posvěcování sebe sama skrz profesionální práci. Navíc se prostřednictvím Kněžské společnosti Sv. kříže snažilo pomáhat diecézním kněžím, aby při vykonávání své posvátné služby prožívali totéž učení."

2. října 1928 založil blahoslavený Josemaría Escrivá *Opus Dei* a 14. února 1943 Kněžskou společnost Sv. kříže, jež je z právního hlediska sdružením kleriků, které patří k prelatuře a je její neoddělitelnou součástí.

Ke Kněžské společnosti Sv. kříže patří klérus prelatury *Opus Dei* a také jiní světští klerikové, inkardinovaní do jednotlivých církví nebo ordinariátů. Tito klerici - nazývaní přidružení nebo supernumeráři Kněžské společnosti Sv. kříže - si uchovávají přísnou a výlučnou podřízenost vůči svým ordinářům ve všem, co vyplývá z inkardinace. A tak presbyteri, přidružení nebo supernumeráři Kněžské společnosti Sv. kříže, i nadále patří pouze ke kléru své církve nebo ordinariátu.

Ke generálnímu prezidentovi Kněžské společnosti Sv. kříže, jímž je prelát *Opus Dei*, mají asociativní vztah, konkrétně se týká některých aspektů, jež náleží do oblasti svobodného rozhodování každého kněze nebo jáhna, jako je třeba jeho vlastní duchovní život. Příslušnost ke Kněžské společnosti Sv. kříže vede k užší jednotě s diecézním ordinářem a se všemi kněžími jeho presbyteria.

Vstupem do Kněžské společnosti Sv. kříže využívají práva, uznaného a doporučeného II. vatikánským koncilem a kodexem kanonického práva, které již před rokem 1943 blahoslavený Josemaría chápal s mimořádnou hloubkou a snažil se je otevřeně šířit¹.

Díky svému mezinárodnímu charakteru navíc Kněžská společnost Sv. kříže

poskytuje kněžím, kteří mají jejího ducha, zvláštní zkušenost s touto univerzalitou kněžského stavu. Kněžský sbor místní církve je služebným nástrojem - pevně spjatým s biskupem jako svou hlavou -, jímž se ve Slově a svátostech uskutečňuje to, co je vlastní místní církvi, totiž že je v ní tajemně přítomna všeobecná církev. Zkušenosti všeobecné církve - stejně jako zkušenosti, které nalezneme v Kněžské společnosti Sv. kříže - jsou na nejrůznějších úrovních velmi cennou pomocí, jak prožívat "tajemství" a jak překonat pokušení "provincialismu", který ze sociologického hlediska jako druhá strana mince číhá na místní církve, neboť presbyteri jsou vzhledem ke katolickému charakteru církve celosvětovou skutečností, jež je ve všem solidární s Ordo episcoporum a je mu úměrná.

Spolupracovníci Kněžské společnosti Sv. kříže jsou klerici inkardinovaní do některé z diecézí, kteří pomáhají apoštolským činnostem Opus Dei svou modlitbou, almužnami, a mohou-li, také vykonáváním svého kněžského úřadu, aniž by se stali členy Kněžské společnosti Sv. kříže. Opus Dei se snaží každému spolupracovníkovi poskytnout takovou duchovní péči, jakou si dotyčný bude přát.

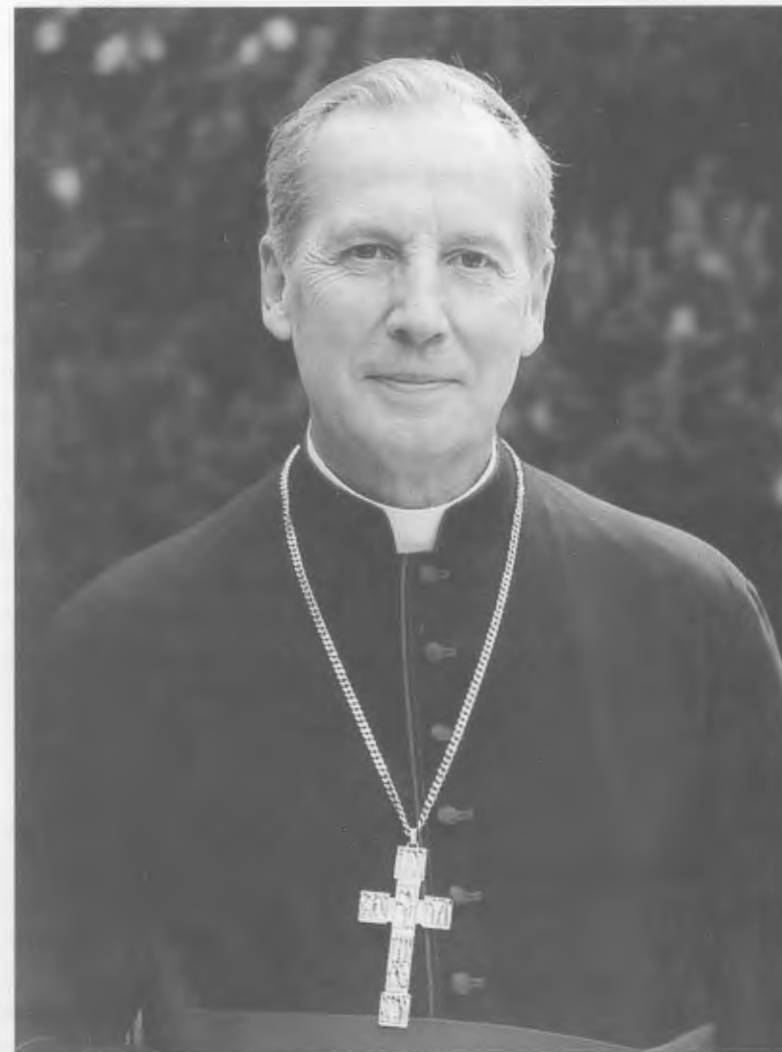
Abychom tuto skutečnost lépe pochopili, vysvětleme si postupně, jak vzniká tento nový fenomén svatosti uprostřed světského kléru.

2. Zrození Kněžské společnosti Svatého kříže

Bylo to, jak již bylo řečeno, 2. října 1928 na svátek Sv. andělů strážných, kdy Bůh ukázal blahoslavenému Josemaríovi Escrivovi de Balaguer Opus Dei, když tento kněz konal duchovní cvičení v domě, který měli pauláni v ulici García de Paredes v Madridu. Jako plod této božské milosti - tedy nikoli jako výsledek dlouhých osobních zkoumání, úvah a přemýšlení - spatřil s netušenou jasností, že všichni pokřtění lidé jakéhokoli stavu a postavení mohou a musí být svatí prostřednictvím vykonávané práce a v běžných životních podmínkách.

Toto učení, potvrzené II. vatikánským koncilem, je dnes běžnou skutečností, ale tehdy bylo natolik bouřlivou novinkou, že někteří nazývali zakladatele Opus Dei heretikem, snilkem a dokonce bláznem. Blahoslavený Josemaría to později vysvětlil, když se ho jeden brazilský vysokoškolák zeptá, kdo, proč a kdy ho takto

nazval: "Případá ti jako malé bláznovství," odpověděl mu, "říci, že uprostřed ulice můžeme a máme být svatými? Že může a má být svatým ten, kdo prodává s pojízdným vozíkem zmrzlinu, žena, která pracuje celý den v kuchyni, ředitel banky,

univerzitní profesor, ten, kdo pracuje na poli, i ten, co nosí na zádech zavazadla? Všichni jsou povoláni ke svatosti! Tohle vše přijal poslední koncil, ale tehdy, v roce 1928, to nikomu nešlo do hlavy. (...) Teď už se to zdá přirozené, ale tehdy tomu tak nebylo."²

Podobně se vyjádří v homilii 2. října 1962: "To, co je dnes ve světě již běžným učením, jím tehdy nebylo. A tvrdí-li někdo opak, nezná pravdu."³

Teologické příručky, které se tehdy studovaly v seminářích a na církevních fakultách, stejně jako kázání a katecheze z té doby, tato tvrzení plně potvrzují. Opravdu, otázka univerzálního volání ke svatosti buď nebyla vůbec zmiňována, nebo byla vysvětlována jako převzetí spirituality, jež je vlastní řeholníkům.

To ovlivňovalo běžný život křesťanů, dokonce i diecézních kněží, kterým - mluvíme-li o nich jako o celku, nikoli o některých izolovaných a výjimečných případech - svatost nebyla předkládána jako běžný cíl jejich života při vykonávání úřadu. Proto někteří, vedeni touhou po křesťanské dokonalosti, vyměnili tento úřad za klášter nebo se vydali na méně světské duchovní cesty.

Mons. Josemaría Escrivá zakusil - když studoval v zaragozském semináři, když pečoval o duše v jedné venkovské farnosti této diecéze a když později získával pastorační zkušenosti v Madridu -, že každodenní práce, starosti, iluze a potřeby diecézního kněze krácejí po specifických cestách. Proto když onoho 2. října spatřil Opus Dei a viděl, že apoštolská činnost je společnou prací laiků a kněží, začal své poselství šířit nejen mezi mladé i dospělé laiky z nejrůznějších profesí, nýbrž též mezi kněze inkardinované do diecézí, jež vyzýval ke spolupráci a k tomu, aby se nějakým způsobem připojili k Dílu.

Třebaže někteří kněží velmi dobře chápali božské poselství, které don Josemaría šířil, zakladatel si brzy povšiml, že novost ducha Opus Dei vyžaduje kněze formované v tomto duchu, kteří by se zvláště věnovali formaci laiků z Opus Dei, aniž by přitom odmítali kteroukoli jinou duši. "Potřebujeme," řekne k tomu po letech, v roce 1945, "kněze s naším duchem: kněze, kteří budou dobře připravení, kteří budou radostní, operativní a účinní, kteří budou mít tvář v tvář životu sportovního ducha, kteří se rádi obětují pro své bratry a nebudou se přitom cítit jako oběti."⁴

Tímto směrem začal zaměřovat své úsilí skrze modlitbu, umrtvování, rozjímání a prosby o radu, neboť neexistovala vhodná právní cesta, jež by obsáhla tento nový pastorační jev.

Hledal a nenalézal, neboť Bůh mu chtěl jasně ukázat, že "tato věc" je jeho záležitostí. A v tomto stavu plném nejistoty přišel 14. února 1943. Během mše svaté zasvítilo v jeho mysli světlo: Bůh znovu vstoupil do jeho života a ukázal mu cestu. Po skončení mše - to jsou slova samotného zakladatele - "jsem mohl mluvit o Kněžské společnosti Sv. kříže".⁵

K tomuto prozířetelnosti seslanému prohlédnutí - byl to dar od Boha, tedy charisma -, došlo podle jeho slov takto: "Po všem tom marném hledání právního řešení se 14. února 1943 Pánu zachtělo mi je dát, přesné a jasné. Po skončení mše svaté v jednom centru ženského oddělení (...) jsem mohl mluvit o Kněžské společnosti Sv. kříže."⁶

Osvícení, kterého se donu Josemaríovi dostalo 14. února 1943, bylo vyjasněním a potvrzením téhož charismatu, které dostal 2. října 1928, když viděl Opus Dei jako apoštolskou skutečnost složenou z laiků a kněží, úzce spolupracujících na uskutečňování poslání, které jim Bůh svěřil. Ale teď mu Pán

jasněji ukázal, že chce, aby existovalo - jako integrální součást Opus Dei - kněžské jádro, jež by ve všech činnostech Díla zpřítomňovalo působení Krista Hlavy. Jestliže 14. února viděl "Kristův Kříž objímající svět a vnořený do jeho nitra"⁷ a také to, jak by běžní křesťané měli být s laickou mentalitou a kněžskou duší vpravdě jedinou skutečností s Kristem a spolu s Ním vykupiteli, tak to nutně vyžadovalo služebné kněžstvo, nástroj, kterého Kristus používá, aby sdělil svůj život a svou milost skrze svátosti, zejména skrze eucharistickou oběť. Taková je struktura církve, jež měla být v Opus Dei také přítomna.

14. února 1943 se mu dostalo osvícení, aby mohl vyřešit to, o čem usiloval. Od té chvíle mohl mluvit o Kněžské společnosti Sv. kříže: don Josemaría v ten den viděl, jak v pastoračním fenoménu Opus Dei jako celku existuje kněžský sbor pocházející z laiků Opus Dei a formovaný v jeho duchu, který bude součástí Díla, aniž by měnil jeho světský charakter, aby mohl pastoračně pečovat o členy Opus Dei a jejich apoštoláty.

Šlo o kněze, které citovaná apoštolská konstituce *Ut sit* - jejímž prostřednictvím povýšil Jan Pavel II. Opus Dei na osobní prelaturu a Kněžskou společnost ustavil její součástí, jež je s ní neoddělitelně spojena - označuje za "kleriky do ní inkardinované", kteří podléhají autoritě preláta, jenž je jejich vlastním ordinářem, aby mohli uskutečňovat pastorační úkoly prelatury.⁸

Kněží prelatury pocházejí vždy z řad laiků Opus Dei, jsou formováni ve svém vlastním semináři, spadají pod jurisdikci preláta Díla a ve svém úřadě pečují především, třebaže ne výhradně, o jeho členy.

Nevyřešený ale zůstával jiný, neméně důležitý aspekt historie Kněžské společnosti Sv. kříže: ten, který se týkal světských kněží, kteří pocházejí z diecézních seminářů, jsou inkardinováni do určité diecéze, spadají výlučně pod jurisdikci diecézního biskupa a pečují o věřící, které jim tento biskup svěří.⁹

Koncem čtyřicátých let je blahoslavený Josemaría rozhodnut opustit Opus Dei a založit oddělenou organizaci, jež by pečovala právě o diecézní kněze. Byl to hrdinský čin lásky k světskému kleru, neboť Dílo bylo *raison d'être* jeho života a příčinou nesčetných radostí, obětí a neporozumění. Jak později uvidíme, Bůh - který vše vždy vyřeší velmi dobře - ho této oběti ušetřil, když přišel s vhodným

právním řešením, aniž bylo nutné "rozštěpit srdce otce a matky"¹⁰, jak pronese v roce 1972 ke skupině diecézních kněží.

3. Diecézní světské kněží, členové Kněžské společnosti Sv. kříže: trocha historie

A) První kněžská léta dona Josemarí Escrivy

Tyto dějiny lásky začínají na samém počátku kněžského života blahoslaveného Josemarí Escrivy.

Brzy poté, co se mu dostalo zakladatelského charismatu - 2. října 1928 -, se obklopil velmi různorodou skupinou laiků a několika kněží inkardinovaných do diecézí, jež vyzval, aby spolupracovali na jeho novém apoštolském úkolu a aby se připojili k Opus Dei. Jedním z nich byl José María Somoano, mladý asturský kněz, který vykonával svou kněžskou službu jako kaplan v Královské nemocnici v Madridu, jak dosvědčuje sestra Engracia Echevarría, jež byla v letech 1925-1936 představenou Dcer křesťanské lásky v této nemocnici¹¹. Podle svědectví této řeholnice "zkrátka nám don José María Somoano nečekaně zemřel, náhle a v plném mládí. (...) Don Josemaría Escrivá, který byl jeho duchovním rádcem, zorganizoval a vykonal pohřební obřady."¹² A dodává: "Don Josemaría Escrivá byl v oné době duší této skupiny kněží."¹³

Další řeholnice z téže kongregace, která poznala zakladatele Opus Dei v roce 1932, uvádí další jméno: don Lino Veá-Murguía, "další kněz, který přicházel s donem Escrivou de Balaguer", kněz, kterého "zastřelili roku 1936"¹⁴. Kontakty se nicméně neomezovaly na několik málo kněží: bylo mnoho těch, které zasahoval jeho apoštolský akční rádius, jak vyplývá z vyprávění dona Pedra Cantera, který byl arcibiskupem v Zaragoze a který napsal: "Pomoc kněžím pro něj byla prací na nejdůležitějším a nejdělitelnějším poli církve: bylo to jako pracovat v samém srdci pastorační služby. Byl si vědom, jaký význam a dosah může mít skutečnost, že se kněz rozhodne odhodlaně vykročit na cestu svatosti a nabídnout se jako velkomyslná oběť. Už jako velmi mladý, takřka sotva vysvěcený kněz se snažil vyhledávat kněze s cílem získat pro svůj zápal a úsilí - pro vše, co po něm Bůh žádal - podporu jejich kněžské modlitby a naopak jim dát veškerého mimořádného ducha

svého vnitřního života. Uměl to dělat jemně, jako by on byl tím, kdo se učí. Vzpomínám si, že když mluvil ke kněžím nebo když je měl vést, říkával prostě a pokorně, že je to jako 'prodávat med včelaři', ale prodával ho, a to s velkým užitekem pro ty, kdož mu naslouchali."¹⁵

B) Po španělské občanské válce

Tyto kontakty, které nebyly během španělské občanské války přerušeny, ihned po skončení války zesílily. Mnozí biskupové, znající jeho velkou svatost, zkušenost

a horlivost, ho zvali, aby řídil duchovní cvičení pro jejich kněze a seminaristy.

Don Laureano Castán Lacoma, pozdější biskup v Sigüenze, vyprávěl, jak když byl roku 1941 vicerektorem léridského semináře, povolal mons. Manuel Moll, apoštolský správce této diecéze a pozdější biskup v Tortose, dona Josemaríu Escrivu de Balaguer, aby řídil duchovní cvičení pro kněze z diecéze, "neboť si byl jist, že vnitřní život mons. Escrivy přinese účastníkům mnoho dobrého. Důvodem, proč byl pozván kázat, nebyla jen pověst učeného a zbožného kněze, jíž se tehdy těšil mezi klérem, kterému věnoval mnoho hodin svého času, nýbrž též hluboké přesvědčení mons. Molla Salorda, že promluvy mons. Escrivy velmi ovlivní duchovní život kněží; takže když mons. Moll hledal pro řízení těchto cvičení toho nejlepšího z nejlepších, kteří v té době ve Španělsku byli, vybral si jeho. Tento prelát byl přesvědčen, že don Josemaría je jedním z nejlepších kněží, které může k řízení těchto cvičení pozvat. Takový dojem měli později účastníci těchto cvičení."¹⁶

K něčemu podobnému došlo podle svědectví tamního biskupa dona Santose Mora v Ávile. "Důvěra," říká, "kterou jsem měl v kněžského ducha dona Josemarí, a jistota, že jeho slovo přinese kněžím v Ávile dobro, mě vedly k tomu, že jsem ho pověřil - spolu s dalším knězem - sérií duchovních cvičení pro klérus, která jsme uspořádali po skončení občanské války. Byly to velmi důležité chvíle, kdy jsme potřebovali uspořádat diecézi, shromáždit klérus kolem jeho biskupa a spojit ho v autentické bratrství. Bylo třeba slova, které by zorientovalo mé ávilecké kněze a povzbudilo je ve vnitřním životě. Já jsem byl přirozeně přítomen a jako shrnutí mohu uvést slova, která jsem tehdy řekl účastníkům: 'Když don Josemaría mluví, vždy zraňuje: jednou toledským mečem, jindy ručními bombami.'¹⁷

Tisíce byly diecézních kněží, kteří měli v období od konce třicátých let do poloviny let čtyřicátých prospěch z jeho kázání a duchovního vedení. Všem předával totéž poselství: je třeba se rozhodnout být svatými v běžných úkolech kněžské služby.

C) Jaro 1950

V roce 1946 se blahoslavený Josemaría Escrivá de Balaguer definitivně přestěhoval do Říma, odkud podněcoval formaci členů Díla, jež se šířilo po pěti kontinentech. Přestože tato činnost představovala obrovské úsilí a odevzdání,

jeho horlivá péče o svatost kněží nejenom nezeslábla, nýbrž dokonce dostala zvláštní impuls v letech 1948 a 1949, totiž ve chvíli, kdy poznal se zvláštní jasností, že na tyto kněze musí rozšířit světlo poselství, které mu sdělil Bůh.

Z teoretického - a teologického - hlediska ho nečekala žádná obtíž, neboť ducha *Opus Dei*, který vede k posvěcování sebe sama ve svém stavu, lze aplikovat i na kněze, kteří se chtějí posvěcovat právě ve vykonávání pastoračních úkolů, jež zahrnuje jejich úřad ve službě určité diecézi. Těžkosti nastaly, když šlo o to dát právní rámec tomuto duchu; v tehdy platném kanonickém právu totiž neexistovala žádná cesta, která by odpovídala tomu, co on naprosto jasně viděl, totiž že tito kněží nemohli mít jiného představeného než vlastního biskupa a že jejich posvěcování bylo vázáno na vykonávání úřadu ve službách diecéze.

Po mnoha modlitbách a po poradě s učenými a svatými lidmi došel k tomuto závěru: bylo třeba založit novou, oddělenou fundaci, která by pomáhala diecézním kněžím, a to i za cenu, že by musel opustit *Opus Dei*. Jeho rozhodnutí bylo tak pevné, že svůj záměr oznámil Svatému stolci a Generální radě *Opus Dei*. Jelikož předvídal protivenství, jež to s sebou přinese, sdělil to též svým sourozencům Carmen a Santiagovi. Jestli se objeví nové pomluvy, nedělejte si starosti: "Musí to tak být", řekl jim. Soudě podle obětí, které Bůh žádal po zakladateli *Opus Dei*, aby mohlo být jeho duchovní poselství rozšířeno mezi kněze inkardinované do diecézí, muselo mít toto rozhodnutí v rámci církve velký význam: roku 1941 nemohl být se svou matkou v hodině její smrti - opustil ji, když byla nemocná, třebaže ne vážně, aby mohl v Léridě řídit duchovní cvičení pro diecézní klérus -, a teď musel opustit to, co pro něj bylo *raison d'être*: *Opus Dei*.

Ale stalo se mu to, co Abrahámovi: Bůh odměnil jeho víru a on nemusel přinést tuto náročnou oběť. A udělal to, jak to On obvykle dělá: vyzískal dobro z toho, co se zdálo být zlem.

Vskutku, když vše nasvědčovalo tomu, že *Opus Dei* bude Svatým stolcem na jaře 1950 definitivně schváleno, došlo ke zpoždění - dilata se tomu říká v právnícké terminologii -, které se, třebaže bylo samo o sobě bolestné, ukázalo být seslané prozřetelností. V týdnech následujících po 1. dubnu téhož roku mu Bůh ukázal, že kněží inkardinovaní do diecézí se vejdou do pastoračního jevu *Opus Dei* a mohou být přijati jako členové do Kněžské společnosti Sv. kříže; proto nebylo třeba

zakládat něco nového ani přinášet oběť v podobě opuštění Díla.

Nemůžeme číst bez pohnutí slova blahoslavného Josemarí o těchto událostech, napsaná v jednom dopise v roce 1951; poté, co vysvětlil, že byl připraven splnit Boží vůli, třebaže to pro něj znamenalo největší možnou oběť, dodává: "Ale Bůh to tak nechtěl a svou milosrdnou - láskyplnou - otcovskou rukou mě osvobodil od veliké oběti, když jsem se chystal opustit *Opus Dei*. Svůj úmysl jsem už neoficiálně sdělil Svatému stolci (...), ale později jsem jasně viděl, že nová fundace, nová organizace je nadbytečná, neboť diecézní kněží se dokonale vejdou do Díla."¹⁸

Toto vysvětluje skutečnost, že ve spisu adresovaném 2. června 1950 kurii pověřené definitivním schválením Díla vykládá své přání připojit kněze inkardinované do diecézí ke Kněžské společnosti Sv. kříže a konkretizuje i možnou podobu takového připojení. Hlavní argument byl následující: jestliže se členové *Opus Dei* musí posvěcovat v běžných podmínkách své práce a snažit se přitom tuto práci uskutečňovat s největší možnou dokonalostí podle přirozených darů a milosti, jichž se jim dostalo od Boha, mohou také kněží dostávat podněty a duchovní pomoc, jež poskytuje *Opus Dei*, aby mohli plnit své povinnosti, neboť i oni se mohou a musí posvěcovat při vykonávání svého kněžského úřadu tím, že ho budou vykonávat dokonale, což znamená být v plné jednotě se svým biskupem a v niterném bratrství se všemi členy jeho kněžstva. A tak to bylo téhož roku Svatým stolcem schváleno.

Právní cesta, kterou musí *Opus Dei* urazit, než se dospěje k takové formě v rámci kanonického práva, která by dobře odrážela jeho teologickou povahu, pokračovala. Vhodnou formu nalezla až skrze apoštolskou konstituci *Ut sit*, vyhlášenou Janem Pavlem II.; po tomto definitivním právním kroku je též velmi jasná teologická a kanonická charakteristika Kněžské společnosti Sv. kříže.

4. Členové Kněžské společnosti Sv. kříže

Kněžská společnost Sv. kříže je tvořena věřícími z prelatury *Opus Dei*, kteří byli vysvěceni prelátem a jsou inkardinováni do prelatury, a dalšími kněžími - nebo

kandidáty kněžství, pokud přijali diakonát -, inkardinovanými do různých diecézí a tvořícími součást jejich kněžstva, kteří požádají o přijetí do Kněžské společnosti Sv. kříže a jsou řádně přijati. Prelát Opus Dei je zároveň generálním prezidentem Kněžské společnosti Sv. kříže.¹⁹

Kněží inkardinovaní do různých diecézí, kteří vstupují do Kněžské společnosti Sv. kříže, tak činí se stejným cílem, s jakým vstupuje jakýkoli jiný člen do Opus Dei: s cílem nalézt podporu a podněty pro usilování o svatost, a to podle ducha Opus Dei a prostřednictvím jeho asketických prostředků; tudíž, ve vykonávání své kněžské služby a skrze ně.

Jinými slovy: tito členové Kněžské společnosti Sv. kříže nemění svůj stav diecézních světských kněží, ani ho neopouštějí, protože charismatu Opus Dei je vlastní právě to, že každý zůstává na místě a ve stavu, který zaujímá v občanské společnosti a v církvi. "Tento závazek posvěcovat vlastní život zahrnuje u těchto kněží naprosté zakořenění v požadavcích na svatost a apoštolát, obsažených nejprve ve křtu a později v kněžském svěcení, a to v naprosté shodě s jejich diecézním postavením; zároveň se jim od Opus Dei dostává duchovní pomoci a především ducha, který vede k vědomí hodnoty každodenního života, ve kterém neustále nalézají výzvy k setkávání s Bohem, ke službě ostatním lidem a k lásce k nim."²⁰

Z teologického hlediska existuje jen jedno charisma a jediné povolání do Opus Dei, jak pro laiky, tak i pro kněze z Kněžské společnosti Sv. kříže, ať už jsou inkardinováni do prelatury, nebo do některé diecéze. Jen jedno charisma, jediné a opravdové povolání, týž duch, tytéž asketické prostředky. Jediné, co je různé, je osobní situace. V případě diecézních kněží je zvláštností osobní situace skutečnost, že jsou kněžími a že jsou inkardinováni do diecéze.

5. Profil kněží, kteří se sdružují v Kněžské společnosti Sv. kříže

A. Členové

Kněží inkardinovaní do některé z diecézí mohou být přidruženými členy nebo supernumeráři Kněžské společnosti Sv. kříže. V obou případech je podmínkou

některý ze stupňů kněžského svěcení.

Kandidáti kněžství, kteří ještě nepřijali diakonát, mohou být pouze čekateli. Neexistuje žádné omezení, které by se týkalo věku, intelektuálních schopností, společenského postavení apod., neboť povolání je od Boha a Bůh nedělá mezi lidmi rozdíly.

Tito členové musí být připraveni usilovat o svatost podle ducha Opus Dei, což v jejich případě znamená především usilovat o svatost při vykonávání svého úřadu v rámci svých osobních, rodinných, zdravotních a jiných poměrů, a také snahu co nejlépe plnit pastorační úkoly, které jim svěří jejich biskup, který je jedinou osobou, jíž se musí zodpovídat z plnění svých služebních povinností.

Tito kněží musí nutnost usilování o svatost při kněžské službě šířit také mezi diecézním klérem, musí šířit co nejlépe dostupnou vůči příslušnému biskupovi a lásku a úctu k církevní hierarchii, podporovat společný život diecézních kněží v té míře, kterou místní ordinář uzná za vhodnou, a poskytovat neustálou formaci svým bratřím v kněžství²¹.

B) Duch

Je to vlastní Opus Dei: posvěcovat povinnosti svého stavu a kněžské služby s živým vědomím smyslu božského synovství společně se zbožností živou studiem a osobními cvičeními v modlitbě, umrtvování a pokání.

Tento duch, který musí formovat celý život přidružených a supernumerářů, je zřejmý z následujících bodů:

- 1) podporovat co nejlépe dostupnou vůči svému biskupovi;
- 2) co nejkompetentněji vykonávat svou kněžskou službu, a to den ode dne s větší vědomostí a láskou;
- 3) k bratřím kněžím se vždy chovat s co největší prostotou a přirozeností a vyhýbat se jakémukoli tajnostkárství, neboť není co skrývat;
- 4) vyhýbat se jakýmkoli zvláštnostem a snažit se žít v těsné jednotě se všemi ostatními kněžími;
- 5) pociťovat velké bratrství k ostatním kněžím z vlastního presbyteria a vyhýbat se i těm nejmenším náznakům rozdělení; ba co víc, musejí posilovat pouta

křesťanské lásky a apoštolského bratrství a kladně podněcovat jednotu mezi všemi kněžskými.

C) Asketické a formační prostředky

Přidružení členové a supernumeráři Kněžské společnosti Sv. kříže používají dva druhy prostředků k dosažení svatosti při vykonávání své služby: jedny jsou společné a druhé specifické.

***Společnými** prostředky jsou ty, které jsou vlastní všem kněžím, totiž ty, jež jsou předepsány všeobecným právem církve, nebo příkazy a doporučeními vlastního biskupa. Z těch prvních jsou zvláště významné každodenní slavení mše svaté - jádra a kořene vnitřního života -, modlitba liturgie hodin, svátosti, modlitba, umrtvování, služba a studium posvátných věd. Mezi ty druhé patří všeobecné duchovní vedení, které poskytuje místní ordinář prostřednictvím svých dopisů a pastoračních listů, homilií, synodálních pokynů, neustálé formace apod., tedy vedení, které přidružení a supernumeráři nejen ochotně přijímají, nýbrž je též šíří mezi ostatní kněze.*

***Specifické** jsou ty prostředky, které se odvozují z asketické praxe Opus Dei. Každý den například věnují chvíli četbě Písma svatého a duchovních knih uznávané hodnoty, zvláště knih Svatých otců, dvě dlouhé chvíle věnují rozjímavé modlitbě, modlí se růženec apod. Navíc - a aniž by přitom jakkoli, byl jen dočasně zasahoval do výkonu kněžského úřadu - Opus Dei poskytuje těmto členům Kněžské společnosti Sv. kříže jisté formační prostředky, z nichž nejdůležitější jsou studijní kroužky, každoroční konvívence a další prostředky různého druhu, které posilují jejich lidskou a duchovní připravenost, aby byli schopni odpovědět na své specifické povolání. Rovněž se Dílo snaží přispívat k trvalé formaci kněží, pokud jde o znalost učení církve. Při těchto příležitostech Opus Dei nikdy nedává žádné pastorační pokyny, jak vykonávat kněžský úřad, nýbrž se omezuje jen na to, aby knězi vstúpilo, aby byl mužem modlitby, aby citlivě a pohotově poslouchal svého biskupa, aby se odevzdával v láskyplném plnění své služby, aby hořel láskou k duším - také k duším svých bratří kněží -, aby s radostí Božího syna prožíval všechny lidské i nadpřirozené ctnosti.*

D) Inkardinace do diecéze

*Setrvání v inkardinaci do své diecéze byla *conditio sine que non*, se kterou tito kněží přišli do Díla, a teoretická nebo praktická ztráta, úprava nebo narušení této inkardinace by je vedla k okamžitému odchodu. Jinými slovy, tito kněží jsou stále se svou diecézí, protože jinak by nemohli být v Opus Dei.*

Teologicky tomu nemůže být jinak, protože povolání do Opus Dei - a přidružení členové a supernumeráři Kněžské společnosti Sv. kříže je podle stanov schválených Svatým stolicem mají²² - neodvádí nikoho z místa, které má v občanské společnosti a v církvi, nýbrž ho na něm potvrzuje; a tímto místem je pro přidružené a supernumeráře diecéze.

Tato příslušnost k diecézi je plně obsažena v uvedených stanovách. Stačí připomenout některé jejich body:

- a) *Přidružení členové a supernumeráři Kněžské společnosti Sv. kříže nepatří ke kléru prelatury, nýbrž k presbyteriu svých příslušných diecézí (č. 58, 1) a jsou inkardinováni do některé konkrétní diecéze. Proto když se snaží být svatými, činí tak obětavým vykonáváním svého úřadu. Žijí samozřejmě podle ducha*

Opus Dei, a právě proto se nijak neumenšuje jejich přináležitost k diecézi ani jejich naprostá a jediná podřízenost biskupovi; naopak, jedno i druhé je mnoha různými způsoby posilováno.

- b) *Tito kněží nemají žádného interního představeného a musejí poslouchat pouze svého biskupa²³. Proto nevzniká problém dvojí poslušnosti, který by nastal, kdyby existovali dva nadřízení: biskup a nadřízený z Opus Dei. Existuje pouze běžná disciplína, která vládne v jakémkoli sdružení a která pramení z povinnosti zachovávat a uplatňovat vlastní nařízení, jež se v tomto případě vztahují výlučně k duchovnímu životu.*
- c) *Ti, co žádají o přijetí do Kněžské společnosti Sv. kříže, musí navíc vynikat svou láskou k diecézi, svou poslušností a úctou vůči biskupovi, úsilím o podporu povolání a přáním co nejdokonaleji plnit povinnosti svého úřadu.*
- d) *Přidružení kněží a supernumeráři musí pozitivním způsobem a na všech úrovních podporovat bratrství mezi všemi kněžími a také hierarchickou jednotu s biskupem a ostatními pastýři církve, zejména s papežem, který je hlavou biskupského sboru. Proto se vždy snaží být kvasem jednoty.*

- e) *Přidružení kněží a supernumeráři se nevěnují specifickým apoštolátům Opus Dei, nýbrž službě, kterou jim určí jejich biskup. Je to on a jedině on, kdo posuzuje, zda mají nebo postrádají kvality potřebné k vykonávání určitého apoštolského úkolu; platí to do té míry, že by bylo prohřeškem proti spravedlnosti a křesťanské lásce, kdyby kritériem pro to, zda jim má být jistý úkol svěřen či nikoli, měla být jejich příslušnost ke Kněžské společnosti Sv. kříže, a nikoli jejich osobní schopnosti.*

6. Proč kněz inkardinovaný do diecéze vstupuje do Kněžské společnosti Sv. kříže?

A) Osobní právo

Ředitel časopisu "Palabra" zformuloval v roce 1967 v rozhovoru se zakladatelem Opus Dei tuto otázku radikálně: "Kněží jsou inkardinováni do diecéze a podléhají svému ordináři. Jak vysvětlíte skutečnost, že kromě toho patří do asociace odlišné od diecéze, mající dokonce univerzální dosah?"

Mons. Josemaría Escrivá de Balaguer odpověděl takto: "Vysvětlení je jasné: je to legitimní využívání přirozeného práva - práva sdružovat se -, které církve přiznává klerikům stejně jako všem věřícím,"²⁴ jak to učí poslední papežové a II. vatikánský koncil. V této souvislosti je zajímavé připomenout, že když příslušná koncilní komise připravovala odpověď na modus, ve kterém se žádalo, aby směly existovat pouze takové kněžské asociace, které provozují nebo řídí diecézní biskupové, tento návrh odmítla - a generální kongregace toto zamítnutí později potvrdila - s jasným zdůvodněním, že existuje přirozené právo sdružovat se, a to přísluší též klerikům: "Nelze odpírat kněžím," praví se zde, "to, co koncil, máje na paměti důstojnost lidské bytosti, přiznal laikům jako něco, co patří k přirozenému právu."²⁵

Vzápětí mons. Escrivá vysvětlil s velkou teologickou, právní i pastorační hloubkou: "Ve shodě s tímto základním právem," říká, "mohou kněží svobodně zakládat asociace nebo vstupovat do již existujících, pokud se jedná o asociace, které mají správné cíle, odpovídající vážnosti a požadavkům kněžského stavu.

Legitimita a správné uplatňování práva na sdružování světských kleriků dobře pochopíme - bez omylů, nejasností nebo nebezpečí anarchie -, jestliže bereme v úvahu rozdíl, který nutně existuje a musí být respektován, mezi kněžskou činností klerika a soukromím jeho osobního života." 26

Tento rozdíl mezi kněžskou činností a soukromím je rozhodující pro pochopení všeho, co souvisí s právem - a jeho uplatňováním - na sdružování kněží vůbec, a proto také členů Kněžské společnosti Sv. kříže. Tyto dvě oblasti jsou dobře rozlišeny, existence kněžských organizací nemůže žádným způsobem poškodit hierarchickou jednotu kněze s jeho biskupem ani svátostné bratrství s presbyteriem. Tento rozdíl vzniká, protože - řečeno slovy blahoslaveného Josemaríi, když je kněz "včleněn svátostí svěcení do Ordo presbyterorum, je Božím právem ustaven spolupracovníkem biskupa. V případě diecézních kněží se tato kněžská funkce konkretizuje ve shodě s normou stanovenou církevním právem, a to prostřednictvím inkardinace - jež určuje kněze do služeb místní církve a pod pravomoc tamního ordináře - a kanonické mise, jíž mu svěřuje určitý úřad uvnitř kněžského sboru, jehož hlavou je biskup. Je proto evidentní, že kněz podléhá svému ordináři - skrze svátostné i právní pouto - ve všem, co se týká přidělování konkrétní pastorační práce, doktrinárních a disciplinárních nařízení, které dostane pro plnění svého úřadu, spravedlivé hmotné odměny, všech pastoračních pokynů, které biskup vydá pro řízení péče o duše, bohoslužeb a všech obecně právních předpisů týkajících se práv a povinností souvisejících se stavem klerika." 27

"Vedle všech těchto nutných vztahů podřízenosti - jež právně konkretizují poslušnost, jednotu a pastorační společenství, které musí kněz prožívat se svým ordinářem - legitimně existuje v životě světského kněze též oblast osobní autonomie, svobody a osobní zodpovědnosti, ve které se kněz těší stejným právům a povinnostem, jako mají ostatní lidé v církvi, takže se jeho postavení liší od právního postavení minority (...) nebo řeholníka, který - ve shodě se svým stavem - rezignuje na všechna nebo na některá z těchto svých osobních práv." 28

Na základě těchto úvah dochází zakladatel Opus Dei k logickému závěru: "Z tohoto důvodu se světský kněz může v rámci obecných mravních zásad a povinností pramenících z jeho stavu svobodně rozhodovat - individuálně nebo jako člen nějaké asociace - ve všem, co se týká jeho osobního, duchovního, kulturního,

ekonomického a jiného života." 29 To vysvětluje svobodné právo světského kněze kulturně se formovat podle svých schopností a přání, uspořádat si svůj život, jak uzná za vhodné - pokud náležitě plní povinnosti svého úřadu - a disponovat svým majetkem, například tak, že financuje stipendium pro seminář nebo dá dar misiím. "Každý může podle svého uvážení ve svém duchovním a asketickém životě a ve svých projevech zbožnosti následovat vmuknutí Ducha svatého a vybírat z oněch mnoha prostředků, které církev doporučuje nebo dovoluje, ty, které mu v jeho osobní situaci přijdou nejvhodnější." 30

A právě do této oblasti legitimní osobní svobody spadá příslušnost ke Kněžské společnosti Svatého kříže. Ti, kteří k ní patří, tím proto využívají právo vyplývající z důstojnosti lidské bytosti, jež přirozeně tihne ke sdružování, aby se mohla rozvíjet v souladu se svými zájmy, možnostmi a nedostatky, jež jsou dány její přirozeností, které se jí dostalo od Boha.

Uplatňování tohoto práva nevede v diecézi k roztržičnosti, neboť umožňuje legitimní, ba dokonce potřebnou pluralitu; a stejně ochuzující - a také

nespravedlivé - jako předepisovat všem křesťanům železnou uniformitu ve všem, co nepatří k dogmatu a k morálce, by bylo vmucovat takovou jednotu kněžím v tom, co má zůstat na rozhodnutí svobodného a správně formovaného svědomí. Proto nové magisterium tak zdůrazňuje podporu kněžských společností, jež podněcují kněze ke svatosti.

Stejná úvaha platí pro všechny kněžské organizace - duchovní či jiného druhu-, které respektují normy obecné morálky a povinnosti pastorační služby.

B) Obohacující charisma

Duchovní fenomén Kněžské společnosti Sv. kříže také odpovídá na trvalé působení Ducha svatého v církvi.

Jako tajemství spojení má církev takové množství potenciálních možností, že Duch svatý nepřestává probouzet nová charisma, aby tyto možnosti zhmotnil a

dal jim mnohostranným způsobem život, a také aby v harmonické shodě rozšířil a prohloubil znalost a prožívání tajemství Vtěleného Slova.

Kněžská společnost Sv. kříže se začleňuje do církevního charismatického kontextu, a to tím, že je nitemě spjata s Opus Dei, které bylo mnohokrát uznáno za opravdové charisma, zejména pak apoštolskou konstitucí Ut sit (28. 11. 1982) a nedávným blahořečením svého zakladatele (17. 5. 1992). Proto není vylučné ani vylučující, nýbrž doplňuje všechna existující charisma a je v harmonickém vzájemném vztahu s nimi a se všemi, která bude Duch svatý ještě probouzet, aby svatost církve zářila stále více. Je také velmi dobře pochopitelné, že církev ji veřejně a slavnostně uznala, když při ustanovení Opus Dei jako osobní prelatury mezinárodního dosahu zřídila též "zároveň Kněžskou společnost Sv. kříže jako asociaci kleriků nitemě spjatou s prelaturou"³¹.

¹ "Je třeba vysoce hodnotit a velmi podporovat sdružení se stanovami schválenými příslušnou církevní autoritou, která vhodným a osvědčeným uspořádáním života a bratrskou svépomocí přispívají k posvěcení kněží při výkonu jejich služby, a tak hledí prospívat celému kněžskému stavu" (Presbyterorum ordinis, č. 8). Povšimněte si, že tyto organizace nemají být jen tolerovány, připouštěny, že jim nemá být znemožňována činnost; je třeba je oceňovat a podporovat; tato slovesa jsou navíc rozvíjena výmluvnými příslovci "vysoce" a "velmi" ("magni quogue habendae sunt et diligenter promovendae").

Postsynodální exhortace Pastores dabo vobis (č. 68 a 81) oplývá týmiž myšlenkami. Kodex kanonického práva ve svém kánonu 278, odstavce 1 a 2, říká: "1. Světští duchovní mají právo sdružovat se s jinými k účelům přiměřeným stavu duchovních. 2. Světští duchovní si velmi váží především těch sdružení, která na základě stanov schválených příslušným představeným, vhodným

a obecně uznaným uspořádáním života a bratrskou pomocí podporují sebeposvěcování při výkonu posvátné služby a napomáhají sjednocení duchovních navzájem a i s vlastním biskupem."

Direktář pro službu a život kněží (Kongregace pro klérus, Sekretariát České biskupské konference, Praha 1995) vyjadřuje tuto myšlenku následujícími slovy: "Je třeba obzvláště chválit taková sdružení, jež podporují kněžské bratrství, svatost v plnění služby a společenství s biskupem a celou církví" (č. 29).

A dále uvádí: "Ve všech oblastech kněžského života vystoupí do popředí "zvláštní vztahy apoštolské lásky, služby a bratrství, jež jsou základem vzájemné pomoci mezi kněžími. Je žádoucí, aby se rozvíjela a rostla spolupráce všech kněží na prohloubení jejich duchovního a lidského života a též jejich kněžské služby. Pomoc, která má být kněžím v této oblasti poskytována, může mít pevnou podporu v různých kněžských sdruženích, jež usilují o to, aby vytvářela skutečně diecézní spiritualitu. Jde o sdružení, která "na základě stanov schválených příslušným představeným vhodným a obecně uznaným uspořádáním života a bratrskou pomocí podporují sebeposvěcování při výkonu posvátné služby a napomáhají sjednocení duchovních navzájem i s vlastním biskupem". V tomto pohledu je naprosto pečlivě třeba brát ohled na právo každého diecézního kněze, aby rozvíjel svůj duchovní život způsobem, který považuje za nejhodnější, samozřejmě vždy v souladu se základními rysy vlastního povolání a svazky, jež z něho vyplývají. Práce, již tato sdružení jakož i schválená hnutí vykonávají ve prospěch kněží, si církev velmi váží a vidí v ní dnes znamení životnosti, již ji Duch svatý stále obnovuje. (Direktář pro službu a život kněží, op. cit., č. 88).

² Srov. SALVADOR BERNAL, Apuntes sobre la vida del Fundador del Opus Dei, Rialp, Madrid, 6. vyd., 1980, ss. 113-114.

³ Tamtéž, s. 114.

⁴ Tamtéž, s. 153. Viz LUCAS F. MATEO SECO, RAFAEL RODRIGUEZ OCAÑA, Sacerdotes en el Opus Dei, Eunsa, Pamplona, 1994, 329 s.

⁵ Srov. A. DE FUENMAYOR, V. GOMEZ-IGLESIAS, J. L. ILLANES, El itinerario jurídico del Opus Dei. Historia y Defensa de un carisma. Eunsa, Pamplona 1989, s. 118.

⁶ Srov. SALVADOR BERNAL, Apuntes..., op. cit., s. 154.

⁷ A. DE FUENMAYOR, V. GOMEZ-IGLESIAS, J. L. ILLANES, El itinerario..., op. cit., s. 118.

⁸ Text apoštolské konstituce Ut sit byl publikován v Acta Apostolicae Sedis LXXV (1983), 423-425.

⁹ V rozhovoru publikovaném v časopise Palabra v březnu 1993 říká mons. Javier Echevarría, současný

biskup prelát Opus Dei: "Prelatura má vlastní kněžstvo: v současnosti jejtvoří 1500 kněží, kteří všichni pocházejí z řad laických členů a kteří se věnují především pastorační péči o věřící z prelatury a o jejich apoštoláty po celém světě, a to pod jurisdikcí preláta, jenž je jejich vlastním ordinářem."

Tito kněží patří do Kněžské společnosti Sv. kříže; k ní "patří také další světští kněží, kteří mají jako jediného ordináře biskupa své diecéze, jelikož v Kněžské společnosti neexistuje žádný hierarchický nadřazený s řídicí mocí: vazba, již jsou tyto kněží spjati s Kněžskou společností, je pouhé asociativní povahy."

¹⁰ Srov. SALVADOR BERNAL, Apuntes..., op. cit., s. 158.

¹¹ Josemaría Escrivá de Balaguer: un hombre de Dios, Svědectví sestry Engracia Echevarría Nagore, in Testimonios sobre el Fundador del Opus Dei, č. 7, Palabra, Madrid 1992, s. 50.

¹² Tamtéž, s. 51. Viz J. M. CEJAS, José María Somoano, En los comienzos del Opus Dei, Rialp, Madrid, 1995, s. 129n.

¹³ Tamtéž, s. 50.

¹⁴ Josemaría Escrivá de Balaguer: un hombre de Dios, Svědectví sestry Marie Jesús Sanz, in Testimonios sobre el Fundador del Opus Dei, č. 7, Palabra, Madrid 1992, s. 60.

¹⁵ El itinerario..., op. cit., s. 229, pozn. 98.

¹⁶ Josemaría Escrivá de Balaguer: un hombre de Dios, Svědectví mons. Laureana Castaña Lacomy, in Testimonios sobre el Fundador del Opus Dei, č. 8, Palabra, Madrid 1992, ss. 20-21.

¹⁷ Josemaría Escrivá de Balaguer: un hombre de Dios, Svědectví mons. Santose Mora Brize, in Testimonios sobre el Fundador del Opus Dei, č. 6, Palabra, Madrid 1992, ss. 78-79.

¹⁸ El itinerario..., op. cit., s. 230.

¹⁹ Číslo 36-78 Stanov Opus Dei - schválených apoštolskou konstitucí Ut sit - se týkají právě Kněžské společnosti Sv. kříže. Stanovy byly publikovány v již citovaném El itinerario.....

²⁰ El itinerario..., op. cit., s. 289.

²¹ Takto podmínky shrnuje mons. Javier Echevarría v citovaném rozhovoru: "Zprv, být inkardinován do některé diecéze. Dále se požaduje touha duchovně se zlepšovat, s pokorou a důvěrou v Boží milost usilovat o osobní svatost v běžné kněžské práci. Navíc pak dobře znát ducha Opus Dei, být

připraven její trvale a vědomě žít, zejména pokud jde o lásku k jednotě církve ve všech projevech - k papeži, k biskupům a k ostatním kněžím -, a konkrétně k vlastní diecézi, poslušnost a úctu vůči vlastnímu biskupovi. Vnímat - řekl bych - tuto cestu jako osobní božské povolání."

²² Č. 61 a 62; srov. *El itinerario*, op. cit., ss. 636 a 637.

²³ O této zvláštnosti řekl u příležitosti vyhlášení apoštolské konstituce *Ut sit* tehdejší prelát *Opus Dei*, mons. Álvaro del Portillo: "Neexistuje tedy problém dvojí poslušnosti, který by mohl vést ke konfliktům,

a tento problém neexistuje z toho prostého důvodu, že díky nové formě, která umožnila povýšení *Opus Dei* na prelaturu, nemají tito kněží (má na mysli kněze inkardinované do některé z diecézí, kteří se sdružují v Kněžské společnosti Sv. kříže) dva nadřízené - vlastního biskupa a jakéhosi interního nadřízeného v *Opus Dei* -, nýbrž jen jednoho: každý svého biskupa." A dodal: "Proto bych se díky tolikaleté zkušenosti odvážil říci, že se ohromně zlepšuje a znásobuje pastorační služba, kterou tito kněží poskytují své diecézi, neboť duchovní a asketická pomoc, které se jim dostává v Kněžské společnosti Sv. kříže je vede mimo jiné k tomu, aby byli příkladným způsobem připraveni vyhovět požadavkům svých ordinářů a diecézním potřebám" (Mons. Álvaro del Portillo, *El Opus Dei, Prelatura personal* (Prohlášení pro korespondenta ABC v Římě, 29. 11. 1982); viz *Folleto* "Mundo Cristiano", č. 364-365) 1983, s. 70.

²⁴ *Conversaciones con Monseñor Escrivá de Balaguer*, Rialp, Madrid, 17. vyd., 1989, č. 7.

²⁵ Tamtéž. Pasáž zvyrazněná kurzívou je autorovým překladem "Schema Decreti Presbyterorum Ordinis", Typis Polyglotis Vaticanis 1965, s. 68. V originálním textu *Conversaciones...* je uveden v latině.

²⁶ Tamtéž.

²⁷ Tamtéž, č. 8.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Tamtéž.

³¹ Čl. I apoštolské konstituce *Ut sit*. Ve stejném čísle *Acta Apostolicae Sedis*, které publikovalo bulu *Ut sit*

- citované v poznámce 8 - byla zveřejněna též deklarace Kongregace pro biskupy, která v odstavci VI říká: "S prelaturou je neoddělitelně spjata Kněžská společnost Sv. kříže, asociace, ke které mohou patřit kněží diecézního kléru, kteří chtějí usilovat o svatost při vykonávání svého úřadu ve shodě se spiritualitou a asketismem *Opus Dei*. Po vstupu do Společnosti se tito kněží nestávají součástí kléru prelatury, nýbrž zůstávají ve všech ohledech pod vedením svého ordináře, kterého, přeje-li si to, o svém vstupu informují." Úplný španělský text této deklarace je obsažen v *El Opus Dei, Prelatura personal*, op. cit., ss. 17-22.